

Svar. Hvorfor i alverden skulle jeg tage så stærk en stemme om og fra fortiden ud af *Amerikanske Billeder*?

Hans alder var ikke det vigtigste

AF JACOB HOLDT

Weekendavisen har per mail kontaktet Jacob Holdt for at få hans forklaring på, hvorfor historien om den

134-årige eks-slave Charles Smith optredes i samtlige udgaver af »Amerikanske Billeder«, selvom Smith allerede i sin samtid blev afsløret som en løgner. Vi har valgt at bringe Holdts svar i sin fulde form, der følger her:

JEG kan ikke huske hvornår jeg først hørte om at der var tvivl om Charles Smiths alder – jeg havde jo selv min egen indre tvivl da jeg mødte ham.

Vi havde allerede i *Amerikanske Billeders* teater i Købmagergade i 80'erne et avisopslag om det fra USA hængende på tavlen ved siden af publikum, som vi følte burde hænge der for at vise publikum at dette var en diskutabel sag.

Men jeg og mine sorte medarbejdere fra USA var enige om at dette ikke var grund til at fjerne hans historie fra showet.

1. Fordi mit show aldrig var objektivt journalistik, men en personlig rejseberetning sådan som jeg havde oplevet det hele som vagabond. Ellers skulle vi jo have ansat en hel hær af mennesker til at lave videnskabelig research på det hele, hvilket var en tung sag i årene før internettet. Og jeg valgte at tro på Charles Smith, da jeg mødte ham.

2. Fordi det jo ikke var hans alder, men det vigtigste i Charles Smiths udsagn, men det han sagde om slavertransporterne og salget på auktionsblokkene i New Orleans som kom det direkte fra en levende stemme fra fortiden. Det var en sandhed, som alle sorte deler og genfortæller på forskellige måder, og det kunne vi se aften efter aften, når afrikanerne og sorte amerikanere i publikum allerede ca. 9 minutter inde i showet brød sammen i gråd. Den fortælling har alle sorte nedfortalt og selvom Charles Smith sandsynligvis havde hørt den fra sin egen far (hvis identitet han så har lånt under sine genfortællinger) gjorde det jo ikke historien mindre rørende. Han er nok startet med at bruge sin fars eller en anden nær slægtning fortælling netop for at få lidt opmærksomhed blandt de hvide i Syden og for fortsat at se ned på de sorte.

For det er det sidste jeg i *Amerikanske Billeder* bruger ham mest til – at fortælle historien om hvordan afrikanerne så ned på de indfødte sorte som havde lært at internalisere slaveriet og deres egen fornedrelse. Den sorte socialarbejder, der samlede mig op og tog mig til hans hus i Bartow, fortalte mig allerede på vejen derhen at »Charles Smith kan ikke lide os (indfødte) sorte og blander sig ikke med andre sorte. Men han er nu spændende at høre på.«

Så ligegyldig hvis historie Charles Smith gengav med en i øvrigt helt fremmed accent, som ikke mindede om nogen jeg normalt hørte i sydstatene, så er det en vigtig beretning om den knusende internalisering, der skete hos de andre sorte, som fra barnsben lærte at foragte sig selv og derefter kørte selvundertrykkelsen videre generation efter generation. Det

er den historie Lars von Trier blev inspireret af i *Amerikanske Billeder* til at lave filmen *Manderlay*. Sorte fra Afrika eller Vestindien som f.eks. Alex Hales »Kunta Kinte« eller den dansk-vestindisk opdragede Denmark Vesey gjorde psykisk oprør imod slaveriet – hvilket er fortsat lige til den dag i dag hvor de stadig klarer sig langt bedre i universiteterne end de indfødte sorte. Dette ser jeg netop blandt mine sorte udenlandske studerende, der hjemmefra har fået en stolt fortælling om sig selv som gør at de kan holde hovedet oppe og økonomisk er i stand til at klare sig dobbelt så godt som indfødte sorte i USA. På samme måde har Charles Smith sikkert gjort det ved at tegne sig sin fars medbragte værdier – og derefter at legitimere sin anderledeshed som søn af en udefra kommende.

3. Som sagt gengav jeg i *Amerikanske Billeder* altid de ting folk fortalte mig. Og hvis jeg skulle have smidt alt det ud af *Amerikanske Billeder*, som alle de patologiske løgnere, det ifølge sagens natur vrimler med blandt ghettoernes nedvurderede, selvhadende og derfor omvendt tit opblæste patologiske løgnere, så var der nok ikke blevet meget i *Amerikanske Billeder* tilbage. Det er deres sandhed jeg har viderebragt deri, fordi jeg hele tiden var nødt til at tro på det gode i mennesket og derved kunne give dem følelsen af at være lidt elskede. Hvis jeg skulle have stillet mig kritisk på afstand som en journalist og hele tiden have sendt dem budskabet om at »der er fejl ved dig, jeg tvivler på dig og hele din forklaring« ville jeg hele tiden have opildnet de dårlige og vrede sider i dem og selv være gået til grunde. Det er i reglen sorte selv der i dag er mest forbavsede over at jeg har overlevet i ghettoerne i 40 år da de ved, hvor mange psykopater og patologiske løgnere ghettosens psykopatologi producerer.

Denne dybere (ikke-politisk korrekte) sandhed om de mennesker, jeg skildrer, fortæller jeg jo også ved lige efter Charles Smith i bogen at bringe Jean-Paul Sartres udsagn om den udstødte overalt i verden: »...der altid har de samme karaktertræk: Han er en lurifax, en dovenrad, en tyv, som lever af intet, og som kun forstår voldens sprog.«

Det var netop denne dehumaniserende ghettoundertrykkelse Charles Smith nægtede at integrere sig ind i, hvilket han kun kunne gøre ved selv at fortælle en løgn om at han var en stolt »outsider«.

4. I USA's universiteter skal eleverne tit skrive opgaver efter at have set *Amerikanske Billeder* og når lærerne bagefter sender mig disse, kan jeg se hvor meget Charles Smiths fortælling og min efterfølgende fortolkning af den rører noget dybt i dem. Men på trods af alt hvad der er skrevet om Charles Smiths løgne sidenhen har jeg aldrig nogensinde set nogen begynde som Weekendavisen at fluekneppe hans fortælling som usand, for de ved jo at den er sand for millioner af mennesker, der kom til USA sådan som han så smukt (gen)fortæller det.

Her kan man høre Charles Smiths stemme: <http://www.american-pictures.com/video/american-pictures/chapter-1.htm>

Hvorfor i alverden skulle jeg tage så stærk en stemme om og fra fortiden ud af *Amerikanske Billeder*?

om slave, Bartow FL 1974

munden. Øjnene
Det tilhører
et og med
dder i, fortæller
digt flosset, og
gen er væk, og
an beskriver
d. En sort
efter at have set
le USA's eneste
å billedet, som
i USA.

Den 134 årige Charles Smith blev i alder af 12 år fang og ført fra Afrika til New Orleans. Her købte en ranct fra Texas ham. Charles Smith kom til USA i 1853. Ved slaveriets ophævelse 12 år senere var han 25 år. Netop slaveriets betydning står som et centralt spørgsmål i Jacob Holdt. Hvad gør det ved et menneske at blive solgt som en handelsvare? Og hvordan har århundrede slaveri påvirket amerikanernes sind – sorte som hvidt?

ANDRE VERDEN?

er nylig
n at de
ør at blive
kabet.

og gennemarbejde deres frugt og fordomme. Holdt

»Og hvis jeg skulle have smidt alt det ud af *Amerikanske Billeder*, som alle de patologiske løgnere, det ifølge sagens natur vrimler med blandt ghettoernes nedvurderede, selvhadende og derfor omvendt tit opblæste patologiske løgnere, så var der nok ikke blevet meget i *Amerikanske Billeder* tilbage.«

– Jacob Holdt